

Co je předmětem zájmu sociologie – aneb co sociologie zkoumá?

- předmět sociologie, resp. to, co můžeme pomocí sociologie zkoumat, lze vymežit buď podle toho, (1) **jak definujeme společnost** (*což je problematické, protože sociologie jako věda o společnosti je vymezována celou řadou vágních a neurčitých definic*) anebo podle toho, (2) **zda-li uvažujeme sociologicky anebo zda-li u nás převažuje tzv. zdravý rozum**
- TÉMA SOCIOLOGIE A ZDRAVÉHO ROZUMU se týká klíčové otázky sociologie, která zní: *proč jsou lidé ve všem, co dělají nebo mohou dělat, závislí na jiných lidech?, tj. proč vždy žijí (a nemohou jinak) ve společnosti, v komunikaci, ve směně, v konkurenci, ve spolupráci s jinými lidmi?*
- Otázky tohoto typu navozují sociologické diskuse, které představují sociologii jako specifickou vědní disciplínu, která se zabývá ZPŮSOBEM MYŠLENÍ O LIDSKÉM SVĚTĚ
- klíčovým předmětem sociologického zkoumání, jsou totiž **každodenní zkušenosti obyčejných lidí v obyčejném všedním životě**, které získáváme v průběhu našeho života interakcemi s různými lidmi (na mnoha z nich jsme závislí)
- tyto zkušenosti jsou sociology nazývány **Zdravý rozum** (common sense) a jsou potřebné k tomu, abychom ve společnosti jiných lidí vůbec mohli žít
- zdravý rozum zaujímá mezi existujícími způsoby myšlení zvláštní místo, a významně se odlišuje od sociologického způsobu myšlení, které:

1. **UMOŽŇUJE SPATŘIT V INDIVIDUÁLNÍ BIOGRAFII ŠIRŠÍ SPOLEČENSKÉ PROCESY, KTERÉ SI BĚŽNÝ ČLOVĚK NEMUSÍ UVĚDOMOVAT**, protože:

- je ponořen do každodenní rutiny a nemá čas zamyslet se nad smyslem toho, čím prochází
- a nemá příležitost porovnat své individuální zkušenosti s osudy jiných lidí

2. **SNAŽÍ SE O SERIÓZNÍ VĚDECKOU DEBATU:**

- formou vědeckých postupů a reakcemi na kritiku
- a vyhnutím se dohadům, subjektivním a ničím nepodloženým názorům

3. **OBJASŇUJE NAŠE AKTIVITY A MOTIVY ZKOUMÁNÍM SÍTÍ ZÁVISLOSTÍ** (ve smyslu vztahů mezi různými jednotlivci, skupinami nebo sociálními útvary)

- pro člověka je obtížné smířit se s tím, že nebyla určitá situace důsledkem záměrné činnosti (a že může jít o důsledek nezáměrného sociálního jednání)

4. DĚLÁ ZE SAMOZŘEJMÝCH VĚCÍ, KTERÉ POVAŽUJEME ZA DŮVĚRNĚ ZNÁMÉ, ZÁHADY

- umožňuje tak vnímat každodenní běh života jako jeden z možných způsobů žití a ne jako jediný a „přirozený“ způsob života

(viz např. příspěvek K. Nedbálkové o veřejných záchodcích v časopisu *Biograf*:

<http://www.biograf.org/clanky/members/clanek.php?clanek=v4901>)

Q: Jak je možné (z perspektivy individuální biografie) sociologicky interpretovat smrt pana Řezníčka?

Q: Jak je možné (z perspektivy vědecké serióznosti) přistupovat k fenoménu UFO?

Q: Jak je možné sociologicky přistupovat k motivům chování mladistvého delikventa přítomného v gangu násilníků?

Q: Jaké mohou být důvody paní Kuřátkové navštěvovat jednoho a téhož kadeřníka pana Fouska?

Jaká je struktura sociologie?

- Sociologie potřebuje pro svou práci poznatky a **teorie z mnoha dalších vědních disciplin**, a to jak společenských, tak i přírodních (jde především o filozofii, (ekonomii+sociální a kulturní antropologii, psychologii, historii, etnologii), demografii (+právo, politologii, estetiku, jazykovědu, medicínu, pedagogiku) a matematiku (+statistiku a logiku))
- především je ale nutné **vycházet z širších filozofických východisek**
- Sociologie se dělí do tří základních oblastí:

- **OBEČNÁ SOCIOLOGIE** (systém teorií, pojmů a kategorií, který vznikl v průběhu existence sociologie)
- **METODIKA SOCIOLOGIE** (metody a techniky sběru a zpracování dat, tj. souhrn nástrojů, které sociolog využívá k poznávání a pochopení sociální reality)
- **APLIKOVANÉ SOCIOLOGICKÉ DISCIPLINY** (teorie dílčích stránek společenské skutečnosti, konkrétní disciplíny, parciální teorie: dochází zde k aplikaci teorií, pojmů a kategorií obecné sociologie na konkrétní sociální jevy)